

СТАНОВИЩЕ

**за научните трудове и учебната дейност
на доц. д-р Мария Петрова Кърджиева ,
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност
„професор”
в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
научна специалност „Хореография“,
обявен в ДВ бр. 72 от 22.08.2023 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец
Храбър”**

Разработил: доц. д-р Рослана Иванова Моравенова – Станева АМТИИ „Проф. Асен
Диамандиев“ – гр. Пловдив
катедра „Хореография“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово
изкуство, „Хореография“

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” ДВ бр. 72 от 22.08.2023 г и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Изкуства“ към Архитектурен факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

Като член на научното жури получих и се запознах детайлно с материалите на кандидата **доц. д-р Мария Петрова Кърджиева** , които включват списък от общо 6 заглавия, в т.ч. 4 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, 1 монография, 1 публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд, 2 водещи (или самостоятелни) творчески изяви в областта на изкуствата, които не са основен хабилитационен труд, 3 колективни продукции в областта на изкуствата. В списъка са включени 7 реализирани майсторски класа, 6 награди и ръководство на 1 успешно защитил докторант. Представени са 8 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране, както и 33 цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране.

Справката за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ (научна област 8.3. „Музикално и танцово изкуство“) показва както следва –

50 точки (група от показатели А), 100 точки (група от показатели В), 230 точки (група от показатели Г), 245 точки (група от показатели Д) и 240 точки (група показатели Е). Прилежно изпълнените изисквания ми дават възможност за обективна и пълна оценка на кандидата.

Доц. д-р Мария Петрова Кърджиева е родена на 18.11.1974г. в Шумен. Тя е преподавател със сериозна педагогическа активност. През 2000 г. завършва висшето си образование в ВСУ „Черноризец Храбър“ - Варна със специалност „Бакалавър Хореограф – Педагог“. Две години по-късно - 2002 придобива ОКС „магистър“ в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство в Пловдив. Надграждането на знания са отправна точка за нейното развитие и през 2013г. придобива образователно-научна степен „Доктор по организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Професионалната кариера на доц. Кърджиева преминава първо през в АНПТ „Варна“ като артист (танцьор). От 1997 г. до 2004 г. Кърджиева работи като хореограф-педагог в средното образование на град Варна в училищата: ОУ “Черноризец Храбър”, ЧОУ “Знание и сила” и ОУ “Софроний Врачански”. В посочения период е ръководител на Детска танцова школа към РДВР гр. Варна. Опит в педагогиката и танцовата хореография доразвива като хореограф на студентски танцов ансамбъл „Академика“ към ВСУ .

От 2003г. е преподавател в специалност „Хореография“, катедра „Изкуства“ на ВСУ „Черноризец Храбър“, доц. д-р Мария Кърджиева има значителна учебна натовареност. Тя води занятия и провежда изпити по различни дисциплини: „Хореографска композиция и режисура“, „История на танца“, „Етнография“, „Артмениджмънт“, „История и образци на БНХ“, „Компютърни и визуални видео програми“, „Фолклорни експедиции“, „История на българската хореография и образование“, „Сценично оформление“. Учебно-педагогическата дейност на кандидата напълно отговаря на законовите изисквания. Като утвърден педагог в нея се разкрива потенциал за професионалното развитие, което от 2003 г до момента е тясно обвързано с научноизследователско търсене.

Представените статии : „Академичен танцов театър „Ч. Храбър“ – Творчески сезон 2014/2015“, „Ансамбъл за народни песни и танци “Варна” емблема в културната история на Варна.“, „Либретото основен компонент при създаването на действена танцова форма на фолклорна основа“ имат задълбочено познаване и развитие в

изследване на професионалната тематиката чрез използване на теоретичния и практичен опит на автора. Като носител на множество награди кандидатката впечатлява със значимо присъствие в научно-творческия живот.

Доц. д-р Мария Кърджиева има издадени : Дисертационен труд: „Съвременни подходи за усъвършенстване на управлението на фолклорното сценично изкуство”. През 2015г. придобива академичното звание „**Доцент**“ с **монографичен труд:** „Творческият процес в хореографското изкуство на фолклорна основа”. Издава учебно пособие: „Методически указания за подготовка, разработка и защита на дипломна работа за специалност „Хореография” (ОКС „бакалавър”)”. Монографичен труд (творчески портрет): „Петър Ангелов. Живот с душата на танца“ и **монографията:** „**Приноси към проучването на историческото и фолклорното наследство на съртовската етнографска група**“, който е и основен в настоящия конкурс за заемане на академична длъжност „**професор**“.

Обемът на труда е 180 стр. и е структуриран в предговор, въведение, три глави и заключение. Използваната литература наброява 90 заглавия, списък на информаторите, 6 проведени беседи – интервюта със специалисти в областта на фолклора. Изложеният текст представлява монографично изследване за една малко известна местност от Североизточна България в Провадийско, наречена Сърта, и по специално към село Блъсково. Структурата, съдържанието и използваните методи в хабилитационния труд напълно отговарят на поставената научно-изследователска цел, а именно да се проследи до каква степен е запазена фолклорна традиция в този специфичен регион. Те позволяват на доц. д-р Кърджиева да разгледа и анализира исторически факти от лични теренни проучвания, да обследва фолклорната традиция чрез събрания и изследван емпиричен материал.

В първа глава - *Обща характеристика на местността Сърта* – се съпоставят и анализират гледните точки на редица авторски проучвания в търсене на исторически и археологически артефакти, както и етнографски и краеведски извори за местността. Подобно изследване, обосновано подплатено със солидна аргументация, е с изключителен принос за фолклорната култура.

Във втора глава - *Фолклорната традиция на Сърта (по материали от село Блъсково, Провадийско)* авторката използва фотографията като автентичен носител на доказателствен материал. Избраната от доц. д-р Кърджиева комплексна методика с проведените интервюта с информатори с любопитни и вълнуващи разкази и легенди за

местността, със специфики в обичайно–обредния календар, разширява изследователския поглед на труда и обогатява научния анализ за областта.

В трета глава - *Танцовата традиция на Сърта* се обследва промяната на танцовата автентичност, предизвикана от динамиката на глобалния свят. Особен интерес буди съпоставянето в описанието на танцовите образци от теренната работа, което се осъществява успоредно с позоваване на танцови образци, описани в поредицата „Танцово изкуство“, книжка бр.5 от 1975 г., а именно „Народни хора от Провадийско“.

Така по свой начин, близък на нейния натюрел, доц.Кърджиева стига до извода, че „въпреки настъпилите трансформации има възможност за последвала реставрация, с цел истинно съхранение на фолклорния танц за бъдещите поколения“.

- **Научни и научно-приложни приноси на кандидата**

Научноизследователски принос на хабилитационния труд е изборът на интегрална методология в алгоритъма на извършеното научно изследване. Отбелязва се, че е настъпила дефинитивна промяна на понятието „автентичен“, което повдига въпроса за необходимостта от по-сериозно вглеждане и отговорно съхранение на танцовото наследство.

Смятам, че научноизследователската дейност на доц. д-р Мария Кърджиева има цялостен принос за проучването и анализирането на фолклорната култура в българската народна хореография нейните трудове и изследвания „Петър Ангелов. Живот с душата на танца“ и монографията: „Приноси към проучването на историческото и фолклорното наследство на съртовската етнографска група“, притежават изразена приложна стойност в сферата на образованието и науката .

- **Бележки и препоръки**

Силно препоръчвам на доц. д-р **Мария Кърджиева** да продължи да ни обогатява с нови научни изследвания в областта на българската фолклорна танцова традиция.

- **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси давам своята **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър“ да избере **доц. д-р Мария Петрова Кърджиева** да заеме академичната длъжност „професор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, „Хореография“.

11.11.2023г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Рослана Моравенова)